

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

вул. Митрополита Василя Липківського, 36, м. Київ, 03035, тел./факс: (044) 248 25 13
E-mail: info@imzo.gov.ua, <https://imzo.gov.ua>, код ЄДРПОУ 39736985

На № _____ від _____

Департаменти (управління) освіти
і науки обласних, Київської міської
державних адміністрацій

Заклади післядипломної
педагогічної освіти

Про інструкцію для оцінювання
конкурсних робіт Всеукраїнського конкурсу

Відповідно до Положення про Всеукраїнський конкурс авторських програм практичних психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі» (далі – Конкурс), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 31.05.2018 № 555, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26 червня 2018 р. за № 744/32196, Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» до розділу 5 «Порядок проведення конкурсу» розроблено інструкцію для оцінювання робіт, поданих на Конкурс, що додається.

Директор

Євген БАЖЕНКОВ

Вікторія Мельничук 097 528 47 62

ДНУ "Інститут модернізації змісту освіти"
21/08-1681 від 25.09.2023
БАЖЕНКОВ ЄВГЕН ВОЛОДИМИРОВИЧ 25.09.2023 15:59
248197DDFAV977E5040000006ABE00014E1E2604

Додаток до листа
ДНУ «Інститут модернізації
змісту освіти»
від _____ № _____

**ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РОБІТ,
поданих на Всеукраїнський конкурс авторських програм практичних
психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі»**

Оцінювання програм здійснюється за такими критеріями:

1. Відповідність змістового наповнення програми чинним нормативно-правовим актам у сфері освіти.

Під час аналізу програм за цим критерієм експерт/експертка має оцінити відповідність сучасним вимогам, новітнім підходам у дидактиці, методиці, актуальність поданих матеріалів тощо.

2. Оптимальність обсягу змістовного наповнення програми відповідно до категорії користувачів

Оцінюючи програми, експерт/експертка має оцінити оптимальність матеріалів для розкриття особливостей певної методики навчання, педагогічної технології, опису підходів у навчанні; переконатися у відсутності прямих запозичень текстів, що розміщені у вільному доступі мережі Інтернет або в друкованих виданнях, перевірити наявність посилань на використані джерела інформації відповідно до усталених вимог.

3. Відповідність виду навчального видання

Програму має бути спрямовано на професійне зростання, реалізацію потреб у самоосвіті; програма має розкривати особливості новітніх методик, технологій навчання, специфіку реалізації в освітньому процесі компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, диференційованого та інтегративного підходів тощо. Програми мають містити теоретичну інформацію з питань загальної дидактики, методики, технології навчання (зміст, методи, організаційні форми, інноваційні підходи в методиці тощо) та методичні рекомендації щодо їх практичного впровадження, настанови щодо використання певних методичних прийомів, стратегій навчання, практичний матеріал, завдання для самооцінювання тощо.

4. Науковість викладу навчальної інформації

Змістове наповнення програм має відповідати вимогам Закону України «Про освіту», сучасним науковим концепціям, сучасному рівню знань, що

реалізується через точний і коректний виклад загальноприйнятої наукової термінології, та не порушувати принцип академічної доброчесності.

Текст програми, зокрема розкриття основних наукових положень, має відповідати віковим особливостям, життєвому досвіду учасників освітнього процесу з урахуванням можливості засвоїти навчальний матеріал на належному рівні.

Текст програми має містити лише достовірну інформацію із обов'язковим посиланням на перевірені джерела (загальний покажчик джерел інформації може бути розміщено на останній сторінці). Список використаної або рекомендованої літератури має відповідати вимогам до оформлення дисертації (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40, з урахуванням рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, а також вимогам Національного стандарту України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015».

5. Системність, логічність, послідовність, наступність і перспективність викладу інформації

Аналізуючи програму за даним критерієм, експерт/експертка має визначити рівень реалізації системності й цілісності знань, дотримання логічності, послідовності й наступності у викладі матеріалу, з урахуванням попередньої освітньої підготовки здобувачів освіти (не вживати терміни і поняття раніше, ніж опрацьовано тему, не наводити невідомі терміни і поняття без чітких, зрозумілих, доступних пояснень, тлумачень, визначень відповідно до вікової категорії здобувачів освіти), передбачення перспективності опрацювання програмного матеріалу.

6. Реалізація ціннісного компонента у змісті програм, його українознавче наповнення

Матеріали програми мають сприяти формуванню системи цінностей на засадах людиноцентризму, розвитку толерантності, співчуття, справедливості, чесності тощо. Навчальний зміст й методичний апарат має бути спрямовано на формування мотиваційної сфери (визначення потреб, мотивів, намірів, цілей, прагнень); соціальних цінностей (почуття патріотизму, національної свідомості); особистісних цінностей (гуманність, працелюбність, чесність, правдивість тощо); соціальної поведінки; громадянської позиції, безпечних норм життєдіяльності; екологічної культури; інших якостей особистості, її поглядів, переконань, життєвих пріоритетів. Українознавче наповнення має сприяти вихованню у здобувачів освіти любові до рідного краю та свого народу,

зацікавленості у підтримці народних традицій, національної свідомості й гідності, вихованню громадянина Української держави.

7. Доцільність і коректність методичного апарату програми відповідно до категорії користувачів; його спрямованість на реалізацію різних підходів у навчанні (особистісно зорієнтованого, компетентнісного, діяльнісного тощо)

Методичний апарат має містити запитання і завдання переважно практичного спрямування, такі, що пов'язані із повсякденним життям.

Аналіз програм за даним критерієм має визначити: відповідність методичного апарату віковим особливостям здобувачів освіти; різноманітність та оригінальність методичного апарату, що передбачає наявність запитань і завдань для набуття досвіду застосування набутих знань і умінь; для формування ключових компетентностей.

Розвивальні та інші види вправ, що наведені у програмі, відповідно до принципу академічної доброчесності мають подаватися з обов'язковим зазначенням приналежності до однієї з груп: 1) авторська вправа, 2) авторська модифікація вправи інших авторів, 3) вправа інших авторів. В останніх двох випадках обов'язковим є посилання на автора вправи та відповідне джерело інформації.

8. Відповідність тестових завдань вимогам і нормам тестології (за наявності)

За наявності у програмах тестових завдань, експерт/експертка має оцінити їх відповідність вимогам і нормам тестології.

Тест – це система формалізованих завдань, підібраних за певними правилами і призначених для виявлення освітнього рівня учня.

Тестове завдання – це кожне окреме питання, а для деяких типів завдань – це набір потенційних відповідей на завдання. Часто в стандартизованих тестах є багато «питань», які потенційно мають кілька відповідей. Отже, тестове завдання – це термін, який використовують для позначення як питання, так і можливих відповідей у завданнях множинного вибору. Тестове завдання також позначає питання відкритого типу, хоча відповідь здобувача освіти не вважається частиною завдання.

Вимоги до тестових завдань:

– наявність інструкції, де визначено систему оцінювання, шкалювання, наведено принципи організації роботи з тестами;

– тестові завдання усіх варіантів у межах однієї теми мають бути одного виду (типу) закритого або відкритого;

– дистрактори тестових завдань мають бути оформлено чітко, лаконічно, має бути приблизно однакова довжина рядка. Під час аналізу тестових завдань потрібно оцінити коректність системи їх оцінювання та шкалювання. Шкалювання – це процес формування тестових шкал і тестових норм, тобто правил нарахування тестових балів за результатами тестування з урахуванням статистичних даних. Після тестування складають таблицю (шкалу) відповідності між первинними та тестовими балами.

9. Спрямованість програм на формування ключових компетентностей, визначених Законом України «Про освіту»

Аналіз програм за даним критерієм має встановити наявність та системність застосування у програмах інформаційно-пізнавального матеріалу та практико-спрямованих завдань, орієнтованих на формування усіх ключових компетентностей, визначених Законом України «Про освіту».

10. Відповідність текстів програм нормам літературної мови

Мова програм має відповідати нормам української або іноземної літературної мови, зокрема орфографічним, пунктуаційним, стилістичним, граматичним. У тексті заборонено використання російських джерел, відео, посилань, аби припинити поширення імперських нарративів РФ.

11. Художнє оформлення

Художнє оформлення програм має відповідати Державним санітарним нормам і правилам «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей», затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я від 18.01.2007 р. № 13, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.01.2007 р. за № 77/13344 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07#Text>).

Художнє оформлення програм має бути сучасним, відповідати віковій категорії здобувачів освіти, викликати їх зацікавленість.

Важливим елементом змістовного наповнення програм є ілюстрації. До них належать малюнки, фото, карти, схеми, графіки, діаграми та інші візуальні зображення.

Вибір виду ілюстрацій залежить від мети, яку ставить перед собою автор/авторка, і мають відповідати сучасним реаліям. Ілюстрації мають пояснювати, доповнювати, уточнювати вербальну інформацію або бути самостійною дидактичною одиницею.

У програмах вигляд ілюстрацій, схем, карт, креслень має відповідати ступеню підготовленості здобувачів освіти до їх сприйняття, сучасним реаліям життя, відображати рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій,

дотримуватися антидискримінаційних вимог. Ілюстративний ряд має бути цілісним, художньо-виразним та сприяти естетичному розвитку учнів/учениць.

Авторів творів мистецтва можна зазначати як у підписах до них, так і на окремому аркуші наприкінці видання з посиланням на відповідні сторінки. Неприпустимим є використання ілюстрацій, що несуть застарілі образи.

У програмах можуть використовуватись QR-коди. Інформація в QR-кодах повинна мати зв'язок з матеріалами програми, бути функціональною у програмі.

Заборонено використовувати фото чи іншу зйомку дитини без її згоди та згоди батьків/законних представників.

13. Відсутність різних видів дискримінації

Аналіз програм за цим критерієм встановлює відсутність в текстовому (конкретних завданнях, вправах, коментарях, примітках, звертаннях тощо) та ілюстративному компонентах програми дискримінаційних (зокрема стереотипних) положень (зображень) за ознаками: раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками.

У матеріалах має використовуватися недискримінаційна мова, тобто формулювання, позбавлені андроцентризму, сексизмів і будь-яких інших дискримінаційних форм і смислів. Коректними вважаються звертання у формі:

- збірних іменників (учнівство);
- описових конструкцій (учнівська аудиторія);
- паралельні форми маскулінитивів і фемінітивів (учні й учениці).

Обов'язковим є застосування термінології, яка відповідає не лише законодавству, але й вимогам, що висуваються групами людей, які об'єднані певними ознаками. Наприклад, ромів некоректно називати циганами. Так само не можна людей з інвалідністю називати інвалідами, людьми з обмеженими можливостями, людьми з особливими потребами (допускається вживання конструкції «дитина з особливими освітніми потребами»).

Важливою складовою відповідності програм антидискримінаційним вимогам є наявність завдань, вправ, коментарів, ілюстрацій, спрямованих на формування полікультурної спрямованості (толерантного ставлення до представників/представниць різних народів, національних та етнічних груп, культур, традицій і вірувань, здатності до міжнаціонального і міжконфесійного діалогу); формування вміння виявляти і поважати різні точки зору; формувати розуміння потреб та можливостей інших людей.

Матеріали програми також не можуть містити інформацію, що спотворює зміст прав людини чи дає хибне уявлення про них.